

Kohtuasi C-110/24

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

9. veebruar 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana
(Valencia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus, Hispaania)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

24. jaanuar 2024

Kaebaja:

Sindicat de Treballadores i Treballadors de les Administracions i els
Serveis Publics (STAS-IV)

Vastustaja:

Valenciana d'Estrategies i Recursos per a la Sostenibilitat
Ambiental, S. A. (VAERSA)

[...]

[Eelotsusetaotluse esitanud kohus, pooled ja menetlus]

ASJAOLUD

ESITEKS.– Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Valencia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus, Hispaania) töövaidluste kolleegiumis registreeriti 13. oktoobril 2023 Sindicat de Treballadores y Treballadors de les Administracions i el Serveis Publics STAS-IV (edaspidi „kaebaja“ või „STAS-IV“) kollektiivhagi äriühingu Valenciana d'Estrategies i Recursos per a la Sostenibilitat Ambiental, S. A. (edaspidi „VAERSA“ või vastustaja) vastu, milles nõuti pärast faktiliste asjaolude esitamist järgmist: „tuvastada õigus, et elurikkusega tegelevate töötajate tegeliku tööaja hulka arvestatakse äriühingu sõidukiga baasist töökohta, kus täidetakse igapäevaselt töökohustusi, ja töökohast tagasi baasi sõitmine, nii et tööpäev lõppeb kell 15:00 sõiduki äraandmisega baasis, ning kohustada VAERSAt sellist avaldust täitma ja sellest tulenevaid tagajärgi taluma.“

Vastavalt hakis esitatud taotlusele toodi huvitatud osapooltena välja järgmised ametiühingud: Comisiones Obreras del País Valenciano (CCOO PV), Confederació General del Treball del País Valencià i Múrcia (CGT-PV), Unión General de Trabajadores del País Valenciano (UGT PV), Intercomarcal de Trabajadores de Castellón (SIT), Unión Sindical Obrera de la Comunidad Valenciana (USO) ja Colectivo de Personal Administrativo y Técnico de VAERSA.

TEISEKS.– [...]

KOLMANDAKS.– [...] [menetlus liikmesriigi kohtus]

NELJANDAKS.– 1.5. detsembri 2023. aasta otsusega anti pooltele kümme päeva, et esitada oma seisukoht Euroopa Kohtule võimaliku eelotsuse küsimuse esitamise kohta.

2. Kaebajaks oleva ametiühingu STAS-IV advokaat esitas kirjaliku seisukoha, milles väljendati vastuseisu eelotsuse küsimuse esitamisele, kuna leiti, et vastavalt direktiivis 2003/88/EÜ sätestatule ja Euroopa Kohtu tõlgendusele tuleb teha otsus, millega nõue rahuldatakse.

Generalitati (Valencia piirkondlik omavalitsus, Hispaania) advokatuuri kuuluv advokaat esitas samuti vastuväited eelotsuse küsimuse esitamisele ja palus teha otsuse, millega jäetakse hagi rahuldamata, tuginedes samuti direktiivi 2003/88/EÜ tõlgendamisele ja Euroopa Kohtu praktikale.

FAKTILISED ASJAOLUD JA VAIDLUSE ESE

ESITEKS.– Asjakohaste faktiliste asjaolude kokkuvõte

Vastustaja VAERSA on Valencia piirkondliku omavalitsuse osalusega avaliku ja sihtasutuste sektori äriühing, mille õiguslik laad on äriühing, mis on nähtud ette *Valencia piirkondliku valitsuse 6. veebruari 2015. aasta seaduse 1/2015, milles käsitletakse rahandust, eriotstarbelist avalikku sektorit ja toetusi, seitsmendas lisasättes koostoimes artikli 2 lõike 3 punktiga b*. Äriühingu enamusosalus kuulub Valencia piirkondlikule omavalitsusele ja see kuulub Consellería de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica (põllumajanduse, maaelu arengu, kliimakriisi ja rohepöörde amet) alla.

VAERSA on Valencia omavalitsuse all tegutsev eraldiseisva personali ja tehnilise teenistusega üksus, mis kuulub kohaliku omavalitsuse ja neist sõltuvate üksuste alla, millel on avaliku sektori hankija volitused ning VAERSA on kohustatud täitma haldusülesandeid vastavalt projektidele, uurimustele või muudele tehnilistele dokumentidele.

VAERSA ühines 1. jaanuarist 2018 II autonoomse valitsuse töötajate kollektiivlepinguga.

Dirección General de Medio Natural y de Evaluación Ambiental (looduskeskkonna ja keskkonnamõju hindamise peadirektoraat) otsusega kiideti heaks investeeringud Valencia autonoomses piirkonnas asuvate Euroopa ökoloogilise võrgustiku Natura 2000 alade parendamiseks aastatel 2022–2025 ning VAERSA ülesandeks tehti selle tegevuse elluviimine vastavalt tehnilistele nõuetele.

Selle struktuurse ülesande täitmiseks tuleb viia läbi tegevusi kogu Valencia autonoomse piirkonna looduslikus keskkonnas.

Kollektiivne töövaidlus mõjutab töötajaid, kes tegelevad VAERSAs elurikkusega ning keda varem nimetati mikroreservide ja nüüd nimetatakse Natura 2000 võrgustiku töötajateks.

Oma tegevuse elluviimiseks on VAERSA-l provintsis 15 brigaadi: 6 Valencias, 4 Alicantes ja 5 Castellónis; nende koosseis, provintsiaalne jaotus ja väljumiskoht on järgmised:

- Põhja-Alicante brigaad, mis väljub Alcoyst ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Lõuna-Alicante brigaad, mis väljub Santa Fazist ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Alicante Jávea brigaad, mis väljub Jáveast ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Alicante Orihuela brigaad, mis väljub Orihuelast ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Põhja-Castellóni brigaad, mis väljub Vistabellast ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Castellón Forcalli brigaad, mis väljub Forcallist ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 2 mikroreservide spetsialisti;
- Castellón Peñíscola brigaad, mis väljub Peñíscolast ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 2 mikroreservide spetsialisti;
- Lõuna-Castellóni brigaad, mis väljub VAERSA Castellónist ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Castellón Altura brigaad, mis väljub Alturast ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Põhja-Valencia brigaad, mis väljub CIEF Quart de Pobletist ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;

- Lõuna-Valencia brigaad, mis väljub Gandíast ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Valencia Ontinyenti brigaad, mis väljub Ontinyentist ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Valencia Requena brigaad, mis väljub Requenast ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Valencia Ayora brigaad, mis väljub Ayorast ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti;
- Valencia Aras de los Olmose brigaad, mis väljub Aras de los Olmosest ja mille koosseisu kuulub 1 töödejuhataja ja 3 mikroreservide spetsialisti.

VAERSA-l on samuti provintsi koordineeriv töödejuhataja ja autonoomse piirkonna tasandi ametnik.

Iga kuu teavitatakse töödejuhatajaid WhatsAppi sõnumiga provintsi, brigaadi ja kuupäeva kaupa igakuistest töögraafikutest, millele on lisatud töökoha täpne asukoht, iga brigaadi tehtavad tööd ja muud tehnilised aspektid.

Töötajad liiguvad omal käel kodust VAERSA määratud väljumispunkti, mida nimetatakse „baasiks“ ja kus tuleb olla kell 8.00. Kui töötaja on baasi jõudnud, liigutakse töökohta sõidukiga, mille VAERSA annab töötajate käsutusse, mida juhib VAERSA töötaja ja mille peal on tööde läbiviimiseks vajalikud vahendid. Kell 15 lõpetatakse töökohas tööd ja töötajad viiakse äriühingu sõidukiga tagasi baasi, kust nad pöörduvad tagasi koju.

Töölepingud, mille VAERSA on sõlminud mikroreserviga seotud teenuseid osutavate töötajatega tööülesannete täitmiseks, sisaldavad järgmist tingimust: „Tööpäev algab, kui töötaja saabub mikroreservi ja lõppeb kohas, kus väljutakse äriühingu sõidukist. Transport toimub äriühingu sõidukiga. Edasi-tagasi sõitmist ei arvestata tegeliku töötaja hulka. See tööga seotud asjaolu arvatakse töötajale määratud spetsiaalse palgalisa hulka.“

VAERSA läbirääkimiste komisjoni 15. juuni 2018. aasta protokollis on kirjas: „Juhatus tõstatab küsimuse lugeda kindla töökohata töötajate sõiduajast 50% tegelikuks töötajaks (nagu juba mõnes kollektiivis tehakse)“.

Alates elurikkuse majandamise ülesande täitmisega alustamisest loeb VAERSA elurikkusega tegelevate töötajate tegeliku töötaja hulka igapäevase transpordi väljumispunkti või baasist töökohta, kuid ei loe selle alla igapäevast sõitu tööpäeva lõpus töökohast tagasi väljumispunkti või baasi.

TEISEKS.– Vaidluse ese

Kaebajaks oleva ametiühingu nõue on tuvastada elurikkuse töötajate õigus sellele, et tegeliku tööaja alla arvestataks aeg, mis kulub äriühingu sõidukis baasist töökohta (päeva alguses) ja töökohast baasi (päeva lõpus) liikumiseks nii, et tööpäev lõppeb kell 15 baasis.

ÕIGUSLIKUD PÕHJENDUSED**ESITEKS.– Euroopa Kohtu pädevus**

Vastavalt *Euroopa Liidu lepingu (ELT 2008, C 115, lk 13) artikli 19 lõike 3 punktile b, Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELT 2008, C 115, lk 47) artiklile 267 ja kohtusüsteemi seaduse (Ley Orgánica del Poder Judicial) artiklile 4 bis* on Euroopa Kohus pädev tegema eelotsuseid Euroopa Liidu õiguse tõlgendamise kohta ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste vastu võetud õigusaktide kehtivuse kohta.

TEISEKS.– Kohaldatavate liikmesriigi ja liidu õigusnormide tekst**a) Hispaania õigus**

Hispaania õiguses reguleeritakse tööaega *töötajate üldseaduse (Estatuto de los Trabajadores) artiklites 34–38*, mis kiideti heaks kuninga 23. oktoobri 2015. aasta seadusandliku dekreediga 2/2015 (BOE nr 255, 24.10.2015).

[...] [Kohtuasjas mittekohaldatav riigisisene õigus]

Käesoleva kohtuasja esemele viidatakse *töötajate üldseaduse artikli 34 lõigetes 1, 3 ja 5*, milles on sätestatud: „1. Tööaja kestus on sätestatud kollektiivlepingus või individuaalses töölepingus.

Tavapärane tööaeg on maksimaalselt 40 tundi nädalas, mis arvutatakse aasta lõikes tegelikult töötatud töötundide keskmisest nädalas.

[...]

3. Tööpäeva lõpu ja järgmise tööpäeva alguse vahele jääb minimaalselt 12 tundi.

Tavaline tegeliku töö tundide arv ei või ületada 9 tundi päevas, v.a kui kollektiivlepingus või selle puudumise korral ettevõtja ja töötajate esindajate vahelises kokkuleppes on kehtestatud muu igapäevase tööaja jaotus; igal juhul tuleb aga kinni pidada tööpäevade vahelise puhkeaja nõudest.

[...]

5. Tööaja arvestus toimub selliselt, et töötaja tööpäev algab ja lõpeb töötaja töökohas.”

b) Euroopa Liidu õigus:

Põhiõigusakt on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta (ELT 18.11.2003), millest võib tõsta menetluse esemega seoses esile järgmised sätted:

Artikli 1 lõikes 1 on sätestatud: „Käesolev direktiiv sätestab tööaja korralduse minimaalsed ohutus- ja tervishoiunõuded.“

Artikli 1 lõikes 2 märgitakse, et direktiivi kohaldatakse: „a) minimaalse igapäevase ja iganädalase puhkeaja ning põhipuhkuse, vaheaegade ja maksimaalse nädalase tööaja suhtes; [...] nii avaliku kui erasektori kõigi tegevusalade suhtes direktiivi 89/391/EMÜ artikli 2 tähenduses, ilma et see piiraks käesoleva direktiivi artiklite 14, 17, 18 ja 19 kohaldamist.“

Artiklis 2 on esitatud mõisted. Nimelt:

lõikes 1 on määratletud tööaeg järgmiselt: „iga ajavahemik, mille jooksul töötaja teeb tööd, on tööandja käsutuses ning tegutseb või täidab oma kohustusi kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja/või tavadega“.

Lõikes 2 on määratletud puhkeaeg järgmiselt: „iga ajavahemik, mis ei ole tööaeg“.

KOLMANDAKS.– Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) IV kolleegiumi asjakohane praktika

Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) 7. juuli 2020. aasta kohtuotsuses 605/2020, mis tehti KOHTUASJAS 208/2018 (ECLI:ES:TS:2020:23309) ja milles tuginetakse Euroopa Liidu Kohtu 10. septembri 2015. aasta otsuses (C-266/14) sisalduvale kohtupraktikale, on märgitud, et tööajaks loetakse „kogu ajavahemik, mille jooksul töötaja teeb tööd, on tööandja käsutuses ning tegutseb või täidab oma kohustusi kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja/või tavadega ning seda mõistet tuleb käsitada vastandina puhkeaja mõistele, kuna need kaks mõistet on vastastikku teineteist välistavad“ ning leitakse, et menetluses oleval juhul, mille puhul äriühingu tegevus seisneb liftide paigaldamises, hooldamises ja parandamises, mida on võimalik teha ainult klientide juures, loetakse tööajaks aeg, mis kulub töötajal oma kodust Éibari ja San Sebastián omavalitsusse liikumiseks. Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) põhjendab: „kui kliendi asukohta liikumine on vajalik äriühingu tegevuse elluviimiseks ning äriühingul ei ole võimalik lifte paigaldada, hooldada ega parandada, kui ta ei saada oma töötajaid koos vajaliku materjali ja tööriistadega kliendi asukohta ning kuna see mõjutab nende teenuste eest arvete esitamist, on selge, et nimetatud liikumine tuleb lugeda tööajaks.“

Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) on samal seisukohal oma 9. juuni 2021. aasta otsuses 617/2021, mis tehti kohtuasjas 27/2020 (ECLI:ES:TS:2021:2419), mille puhul äriühing otsustab ühel hetkel, et selle asemel, et välitehnikud või -töötajad

alustavad ja lõpetavad oma tööpäeva töökeskuses nagu seni, alustavad seda nüüd kell 8 esimese kliendi juures ja lõpetavad selle kell 17 viimase kliendi juures.

Seevastu jätab Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) 19. novembri 2019. aasta otsuses 784/2019, mis tehti kohtuasjas 1249/2017 (ECLI:ES:TS:2019:3880), rahuldamata kollektiivhagi, milles nõuti, et tööajaks loetaks aeg, mille jooksul lennujaama tuletõrjujad liikusid teenindushoonest – tehniline plokk – parki, kus toimus vahetuse üleandmine. Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) sedastab: „[...] ajal, mis kulub nn tehnilisest plokist tule- ja päästeteenistuse parki liikumiseks ei ole töötajad tegelikult tööandja käsutuses, vaid viivad läbi ettevalmistustöid, mis sarnaneb äriühingu riietusruumist töökohta liikumisele. Kui turvakaalutlustel tuleb kõigepealt minna tehnilisse plokki ja kasutada juurdepääsuks magnetkaarti, ei tähenda see, et tööaeg on alanud. Töötaja ei tohi vahepeal täita ühtegi isiklikku ülesannet ja talle ei saa määrata ühtegi ülesannet, kuna ta on väljaspool oma tööalase tegevuse piirkonda.“

NELJANDAKS.– Kohtuasja poolte seisukohad

a) Kaebajaks oleva ametiühingu seisukoht, millega nõustuvad ülejäänud kohtuistungil osalenud ametiühingud:

Kaebaja leiab, et töötajate liikumine baasist töökohta (tööpäeva alguses) ja töökohast baasi (tööpäeva lõpus) tuleb lugeda tööajaks, kuna see on äriühingu tegevuses oluline ja lahutamatu seotud töö tegemisega, arvestades, et liigutakse äriühingu sõidukiga ja selle aja jooksul on töötajad äriühingu käsutuses.

Kaebaja lisab, et ta ei mõista, miks äriühing loeb tööajaks baasist töökohta liikumise, aga ei suhtu samamoodi tööpäeva lõpus vastassuunas (töökohast baasi) toimuvasse liikumisse.

b) Äriühingu seisukoht:

Äriühing vaidleb hagile vastu, märkides, et *direktiivi 2003/88/EÜ artiklis 2* on tööaja mõiste rangelt määratletud ja see koosneb kolmest üheaegselt esinevast asjaolust: füüsiline viibimine töökohas, tööandjalt saadud juhiste täitmiseks kättesaadav olemine ja oma töökohustuste aktiivne täitmine. Äriühing leiab, et käesoleval juhul neid asjaolusid ei esine, sest transpordi ajal ei ole töötajad „potentsiaalselt“ tööga seotud, kuna neilt ei nõuta töökohustuste täitmist.

VIIENDAKS.– Eelotsuse küsimuse esitamise põhjused ja Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Valencia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus) töövaidluste kolleegiumi seisukoht

a) Eelotsuse küsimuse esitamise põhjused

Käesolevas asjas esitatud küsimus on eelkõige juriidiline, sest pooled ei aruta faktilise olukorra üle, millest konflikt alguse sai.

Nagu eespool märgitud, tuleb tuvastada, kas aeg, mis kulub töötajatel äriühingu sõidukis mikroreservist – ehk töökohast –, kus nad tööd teevad, äriühingu määratud baasi tagasi liikumiseks tuleb lugeda tööajaks vastavalt *töötajate üldseaduse artikli 34 lõikele 5* ja vastavalt tööaja mõistele, mis on esitatud *direktiivi 2003/88/EÜ artikli 2 lõikes 1*, arvestades, et äriühing loeb tööajaks samaks liikumiseks tööpäeva alguses kulutatud aja.

Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse küsimuse esitamise põhjused on järgmised:

1. Kohus ei tea, et Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) või Euroopa Liidu Kohus oleks siiani teinud otsuse käesolevas kohtuasjas käsitletava olukorraga sarnase olukorra kohta.
2. Küsimusele antud vastusest – mida saab kohaldada ka teistes sektorites – sõltub, kuidas lahendatakse kollektiivhagi, mille Sindicat de Treballadors i Treballadors de les Administraciones i el Serveis Publics STAS-IV esitas VAERSA vastu.
3. Töövaidluste kolleegium on andnud kahe kohtuasja lahendamisel, milles see küsimus on esitatud VAERSA töötajate algatatud tavamenetluses, erineva vastuse, kuigi need tuginevad ühele ja samale liidu kohtupraktikale, mis tuleneb *10. septembri 2015. aasta otsusest (C-266/14) kohtuasjas Tyco (ECLI:EU:C:2015:578)* ja *21. veebruari 2018. aasta kohtuotsusest (C-518/15) (ECLI:EU:C:2018:82)*, milles on mõiste „tööaeg“ määratlemiseks kehtestatud järgmised kriteeriumid:
  - a) Tööaeg on „iga [ajavahemik], mille jooksul töötaja teeb tööd, on tööandja käsutuses ning tegutseb või täidab oma kohustusi kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja/või tavadega ning seda mõistet tuleb käsitada vastandina puhkeaja mõistele, kuna need kaks mõistet on vastastikku teineteist välistavad (*kohtuotsused Jaeger, C-151/02, EU:C:2003:437, punkt 48; Dellas jt, C-14/04, EU:C:2005:728, punkt 42, ning kohtumäärused Vorel, C-437/05, EU:C:2007:23, punkt 24, ja Grigore, C-258/10, EU:C:2011:122, punkt 42*).“
  - b) *Direktiiv 2003/88* „ei näe ette vahepealset kategooriat töö- ja puhkeaja vahel (vt selle kohta *kohtuotsus Dellas jt, C-14/04, EU:C:2005:728, punkt 43, ning kohtumäärused Vorel, C-437/05, EU:C:2007:23, punkt 25, ja Grigore, C-258/10, EU:C:2011:122, punkt 43*).“
  - c) „Põhikohtuasjas kõne all oleva töö taolist tööd tegevate töötajate ringi liikumine on vajalik selleks, et need töötajad saaksid tööandja määratud kliendile tehnilise iseloomuga teenust osutada. Kõnealuse ringiliikumise arvesse võtmata jätmine viiks selleni, et niisugune tööandja nagu Tyco saaks väita, et üksnes turvasüsteemide paigaldamisele ja hooldamisele kulunud aeg kuulub mõiste „tööaeg“ alla *direktiivi 2003/88 artikli 2 punkti 1 mõttes*, mis moonutaks seda mõistet ja kahjustaks töötajate ohutuse ja tervise kaitse eesmärki.“

- d) Mõiste „tööaeg” teise koostiselemendi puhul on otsustavaks faktoriks see, et „töötaja on kohustatud füüsiliselt viibima tööandja määratud töökohal ning et ta on tööandjale kättesaadav, et olla vajaduse korral kohe võimeline oma tööülesannete täitmisele asumata (vt selle kohta kohtuotsus *Dellas jt*, C-14/04, EU:C:2005:728, punkt 48, ning kohtumäärused *Vorel*, C-437/05, EU:C:2007:23, punkt 28, ja *Grigore*, C-258/10, EU:C:2011:122, punkt 63).“
- e) Mõiste „tööaeg“ iseloomulike tunnuste hulka *direktiivi 2003/88 artikli 2* mõttes ei kuulu töötaja töö intensiivsus ega selle tulemuslikkus (*1. detsembri 2005. aasta kohtuotsus Dellas jt*, C-14/04, EU:C:2005:728, punkt 43).
- f) „Tööajaks“ tuleb *direktiivi 2003/88 tähenduses* pidada üksnes töökohustuste tegeliku täitmisega seotud aega (vt selle kohta *9. septembri 2003. aasta kohtuotsus, Jaeger*, C-151/02, EU:C:2003:437, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

Töövaidluste kolleegium leiab nende kriteeriumide põhjal, et tuleb esitada eelotsuse küsimus, sest käesolevas asjas on esitatud kollektiivhagi, mida reguleeritakse töökohutute seaduse (*Ley Reguladora de la Jurisdicción Social*) teise köite VIII peatüki II jaotises, mis tähendab, et tehtud otsus mõjutab kõiki elurikkuse töötajaid – varem nimetati neid mikroreservide töötajateks ja hiljem Natura 2000 võrgustiku töötajateks.

Viimaseks on eelotsuse küsimuse esitamine vajalik kaebajaks oleva ametiühingu ja Valencia piirkondliku omavalitsuse seisukohtade tõttu vastuseks kohtu taotlusele, mis esitati pärast kohtuistungit, kuna pooled jõudsid *direktiivile 2003/88/EÜ* ja Euroopa Kohtu praktikale tuginedes vastupidiste lahendusteni.

b) Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Valencia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus) töövaidluste kolleegiumi seisukoht

Nagu öeldud, ei ole Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Valencia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus) töövaidluste kolleegiumil käesoleva asja esemeks olevas küsimuses ühtset seisukohta, sest üht ja sama liidu kohtupraktikat tõlgendades on jõutud NATURA 2000 VÕRGUSTIKUGA seotud ülesande raames mikroreservides teenuseid osutanud VAERSA töötajate esitatud kahe määruskaebuse lahendamisel vastandlike lahenditeni.

21. septembri 2021. aasta kohtuotsuses 2696/2021 (määruskaebus 2966/2020) jäeti kahe töötaja nõue rahuldamata, kuna leiti, et „äriühingu sõidukis töökohast baasi liikumisele kuluva aja jooksul ei ole nad tööandja käsutuses ega saa oma töökohustusi täita. Tegeletakse liikumisega.“

Samas jõuti *3. detsembri 2021. aasta kohtuotsuses 3555/2021 (määruskaebus 581/2021)* vastupidisele järeldusele leides, et: „Seetõttu on

tegemist liikumisega, mis on äriühingu tegevuseks oluline ja lahutamatult seotud töö tegemisega ning liikumine toimub äriühingu sõidukis, kusjuures algus- ja lõpp-punkt on puukooli Forestal de la Generalitat Valenciana äriruumid, mis asuvad Santa Fazis. Kui töötaja peab iga tööpäeva alguses minema baasi, võtma sõiduki ja sõitma töökohta ning tööpäeva lõpus tuleb tal lahkuda töökohast ja viia sõiduk baasi, tuleb järeldada, et liikumine baasist töökohta ja tagasi läheb tööaja alla, sest töötaja on sellel ajal äriühingu käsutuses ning tuleb asuda seisukohale, et ta on „tööl“ *direktiivi 2003/88 artikli 2 punkti 1* mõttes.“

Küsimused tekivad seetõttu, et kuigi on tõsi, et töökohast baasi liikumise ajal ei täida töötajad oma töökohustusi, ei saa nad samas ka oma aega vabalt kasutada, sest liikumine toimub kohustuslikus korras äriühingu sõidukiga ettemääratud ajal, mille on määranud kindlaks äriühing.

KUUENDAKS.– Euroopa Liidu Kohtule esitatud eelotsuse küsimus

[...]

Otsustatakse, et Euroopa Kohtule on vaja esitada järgmine eelotsuse küsimus: Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta *direktiivi 2003/88/EÜ* tööaja korralduse teatavate aspektide kohta *artiklit 2* tuleb tõlgendada nii, et aeg, mis töötajatel kulub tööpäeva alguses ja lõpus liikumiseks äriühingu sõidukis baasist mikroreservi või töökohale, kus nad töökohustusi täidavad, ja sealt baasi tagasi, on *direktiivi artikli 2* tähenduses „tööaeg“?

[...] [Menetluslikud lõpuvormelid]